

Tájékoztató

az 1982. decemberében Budapesten lezajlott házkutatásokról

A második nyilvánosság felszámolására irányuló rendőrségi akciók 14-én, kedden este nyolc órakor kezdődtek. A BRFK vizsgálati osztályának nyomozói házkutatást tartottak Rajk László építésznél, Buda Géza történésznél és Sulyok Miklós matematikusnál, Nagy Bálint építésznél, Demszky Gábornál és Nagy Jenőnél — az AB Független Kiadó munkatársainál —, valamint Csorba István színésznél. A házkutatási határozat indoklása szerint sajtórendészeti vétség (BTK 213 §) miatt indult ellenük eljárás.

A házkutatást Rajk László lakásán másfél év óta nyilvánosan működő samizdat butik szokásos kedd esti nyitására időzítették. A butikban árult kiadványok már az asztalon voltak, amikor csengetés nélkül négy civil és egy egyenruhás rendőr lépett a lakásba. Átadták a házkutatási határozatot, felvették a jelenlévők adatait, majd újabb rendőrök jelentek meg, hogy Nagy Jenőt és Demszky Gábort a Nagy Jenő lakásán tartandó házkutatáshoz elvezessék. A lépcsőházban látták, hogy a rendőrök többeket igazoltatnak. Közülük legalább egy személyt — egy gépirónót — be is vittek a Tolnai utcába.

Közben egy másik különítmény átkutatta Sulyok Miklós autóját és lefoglalta a Szegényeket támogató Alap önálló kiadványát. Csorba István pilisborosjenői lakásáról egy legalisan működő szitaműhely tartozékait vitték el és a műhely gazdáját is bevonták az eljárásba.

Rajk László lakásáról Illyés Gyula tanulmánykötetéből, Petri György *Örökhétő* c. verseskötetéből, Csalog Zsolt, Konrád György és Danilo Kiš irodalmi műveiből több doboznyit szállítottak el. Nagy mennyiséget foglaltak le a *Beszélő* c. folyóirat 4. számából; többszáz kötetnyi lengyel dokumentumot vittek el, Bence György, Kis János, Bill Lomax, Schöpflin Gyula, Szalai Pál és Vajda Mihály írásaival együtt. Az utóbbiak az AB Független

Kiadó gondozásában jelentek meg. Az egy év óta működő kiadó elsősorban 1956-tal, az erdélyi és felvidéki magyar kisebbséggel és a jelenkori közép-kelet-európai helyzettel foglalkozó esszéket, tanulmányokat és dokumentumokat tett közzé. Az éjszakai házkutatások során Nagy Jenő és Demszky Gábor lakásán is nagy mennyiséget foglaltak le ezekből.

A nyomozók a házkutatások és kihallgatások alatt igyekeztek tartani magukat az eljárási szabályokhoz, de erőszak alkalmazásával is fenyegetőztek, ha az érintettek vonakodtak eleget tenni felszólításaiknak. Erőszak alkalmazására nem került sor.

Hajnalban az éjszaka folyamán a Tolnai utcába szállított Demszky Gáborral, Nagy Bálinttal, Nagy Jenővel és Rajk Lászlóval közölték, hogy a rendőrség szigorú megrovásban részesíti őket. Az indoklás szerint cselekményük igen kevéssé veszélyes a társadalomra. Hat órára valamennyiüket szabadon bocsátották. Kezdeményezték a lefoglalt tárgyak elkobzását.

A rendőrségi teherautók az érintettek és barátaik egyévi munkájának, több ezer munkaórának az eredményét vitték el. Nehezen pótolható veszteséget okoztak a kéziratok törzspéldányainak lefoglalásával.

Egy héttel később, december 21-én este Rajk Lászlónál ismét házkutatást tartottak. Ezúttal néhány kiadványt és több személyes használati tárgyat foglaltak le.

Nem szabad megfélemedkeznünk a budapesti akció előzményeiről. Alig múlt néhány hete, hogy Duray Miklós pozsonyi geológus, a Csehszlovákiai Magyarok Jogvédő Bizottságának tagja ellen felforgató tevékenység miatt vádat emeltek a csehszlovák hatóságok. Szócs Géza költőt több társával együtt pedig Kolozsvárott hallgatta ki és tetteleg bántalmazta a román rendőrség.

Budapest, 1982. december 27.

[A fenti szöveget Magyarországról kaptuk.]